

Dosarul nr. 2ra-784/17

Instanța de fond: Judecătoria Centru mun. Chișinău – I. Țurcan
Instanța de apel: CA Chișinău – M. Guzun, Iu. Cotruță, N. Simciuc

DECIZIE

14 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:
Președintele ședinței,
judecătorul

Iulia Sîrcu,

judecători

Oleg Sternioală, Ion Druță,
Mariana Pitic, Maria Ghervas,

examinând recursul declarat de către Capșa Alexandru,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Capșa Alexandru
împotriva lui Matvienco Denis privind restituirea sumei încasate fără just temei,
încasarea dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 ianuarie 2017, prin care s-a
admis apelul declarat de către Matvienco Denis, s-a casat hotărârea Judecătoriei Centru
mun. Chișinău din 06 iulie 2016 și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a respins
cererea lui Capșa Alexandru,

C O N S T A T Ă :

La 21 aprilie 2016 avocatul Iordachi Alexandru în interesele lui Capșa Alexandru
s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Matvienco Denis, solicitând
încasarea sumei de 3500 euro, a dobânzii de întârziere în mărime de 1182 euro calculată
pentru perioada 10.04.2014-19.04.2016 și a taxei de stat în mărime de 3152 lei.

În motivarea cererii reclamantul a invocat că conform contractului de vânzare-
cumpărare din 30 iunie 2011 Matvienco Denis a cumpărat de la Capșa Alexandru
autoturismul de model BMW 318i, motor nr. 03359582, caroserie nr.
WBAA131000AY33106, nr. de înmatriculare CLN 221 contra sumei de 6200 Euro
achitată la semnarea contractului.

La momentul înstrăinării autoturismului Matvienco Denis a fost înștiințat despre
imposibilitatea temporară de înregistrare a acestuia în Registrul de stat al
transporturilor, având în vedere că era gajat în favoarea SA „Banca Comercială

Română Chișinău” în contul garantării achitării de către Capșa Alexandru a creditului în sumă de 85 000 lei.

În calitate de vânzător Capșa Alexandru a garantat, iar ulterior a asigurat achitarea integrală și în termen a ratelor la creditul contractat, făcând posibilă ridicarea gajului de pe autoturismul înstrăinat.

Astfel, pentru a folosi și gestiona autoturismul cumpărat, la 30 iunie 2011 Capșa Alexandru a eliberat lui Matvienko Denis procura autenticată de notarul public Kiseliova Olga pentru a poseda și gestiona autoturismul BMW 318i, nr. de înmatriculare CLN 221.

La 15 octombrie 2011 executorul judecătoresc Chirtoacă Petru a aplicat sechestrul pe autoturismul de model BMW 318i, nr. de înmatriculare CLN 221, în cadrul procedurii de executare nr. 022-288r/11, în care Capșa Alexandru figurează în calitate de debitor față de SA „Banca Comercială Română Chișinău”. Autoturismul a fost ridicat de la Matvienko Denis și predat la păstrare SA „Banca Comercială Română Chișinău”.

Urmare acestor circumstanțe Matvienko Denis a cerut lui Capșa Alexandru restituirea sumei de 6200 euro și el parțial în perioada 21.11.2011-24.05.2013 a transmis lui Matvienko Denis 3500 euro, fapt confirmat prin recipisele din 21.11.2011, 20.11.2012, 23.02.2013 și din 24.05.2013.

Totodată, în scopul apărării dreptului de proprietate asupra autoturismului s-a adresat cu acțiune către SA „Banca Comercială Română Chișinău” privind ridicarea sechestrului, revendicarea bunului. Prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 27 mai 2013 sechestrul aplicat pe autoturismul de model BMW 318i, nr. de înmatriculare CLN 221 a fost anulat.

În executarea hotărârii la 11 aprilie 2014 Matvienko Denis a primit de la reprezentantul SA „Banca Comercială Română Chișinău” autoturismul BMW 318i, nr. de înmatriculare CLN 221, cheile și certificatul de înmatriculare, menționând expres că nu are careva pretenții în acest sens. Astfel, Matvienko Denis a devenit proprietar legal al automobilului de model BMW 318i, nr. de înmatriculare CLN 221 și totodată neîntemeiat a încasat de la reclamant și deține fără justă cauză suma de 3500 euro primită în contul compensării prețului respectivului autoturism.

Reclamantul, prin somația din 08.04.2016 i-a solicitat restituirea sumei și l-a pus pe Matvienko Denis în întârziere, considerînd că începînd cu 09.04.2014 deține fără un temei legal suma de 3500 euro. Din aceste considerente, urmează a fi încasată dobînda de întârziere în mărime de 1182 euro, calculată conform art. 619 Cod civil pentru nerestituirea pentru perioada 10.04.2014-19.04.2016 a sumei de 3500 euro.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 06 iulie 2016 s-a admis acțiunea depusă de Capșa Alexandru. S-a încasat de la Matvienko Denis în beneficiul lui Capșa Alexandru suma încasată fără just temei în mărime de 3500 euro, dobînda de întârziere în sumă de 1182 euro, calculată pentru perioada 10.04.2014-19.04.2016, exprimați în lei moldovenești la data executării hotărârii judecătorești, precum și cheltuielile pentru achitarea taxei de stat în mărime de 3152 lei. (f.d. 95, 100-108)

La 08 iulie 2016 Matvienko Denis a înaintat cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 06 iulie 2016, solicitînd casarea acesteia, cu

pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral. (f.d. 99, 117-119).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 ianuarie 2017 s-a admis apelul declarat de Capșa Alexandru, s-a casat hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 06 iulie 2016 și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de către Capșa Alexandru. (f.d. 145-156)

La 17 februarie 2017 Capșa Alexandru a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 ianuarie 2017, solicitând casarea acesteia cu menținerea hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 06 iulie 2016, precum și încasarea de la Matvienco Denis în beneficiul recurentului a taxei de stat achitată pentru examinarea cererii de recurs în mărime de 1661,90 lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 282 euro și taxei de stat achitată la înaintarea respectivei cereri în instanța de apel în sumă de 171,78 lei. (f.d. 161-173) Ulterior, la 10.05.2017 avocatul Iordachi Alexandru a depus în interesele lui Capșa Alexandru recurs suplimentar. (f.d. 191-194)

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat că instanța de apel a admis încălcarea esențială a normelor de drept procedural, exprimată prin examinarea formală a legalității hotărârii instanței de fond, neverificarea temeiniciei constatărilor acesteia și neelucidarea pe deplin a circumstanțelor cauzei, aprecierea arbitrară a probelor și a unor circumstanțe evidente ale cauzei, neexaminarea obiecțiilor intimatului și omisiunea de a se expune asupra acestora în decizia adoptată, întemeindu-și concluziile pe probe și circumstanțe nepertinente sau chiar inexistente, care nu au fost administrate și respectiv nu au fost verificate și examinate în ședința instanței de apel.

La 18 aprilie 2017 avocatul Pahopol Natalia a depus în interesele lui Matvienco Denis referință asupra recursului declarat de către Capșa Alexandru, solicitând respingerea acestuia ca inadmisibil. (f.d. 178-180)

Potrivit art. 429 alin. (1) CPC pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel.

Conform prevederilor art. 434 alin. (1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 24 ianuarie 2017 și a fost expediată părților la 01.02.2017 (f.d. 158). Recurentul a depus recurs la 17 februarie 2017 și se consideră a fi depus în termen.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 12 mai 2017 recursul depus de către Capșa Alexandru s-a declarat admisibil pentru a fi examinat în fond.

Verificând legalitatea deciziei adoptate în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul, depus de către Capșa Alexandru, întemeiat și care urmează să fie admis din următoarele motive.

Conform art. 445 alin. (1) lit. c) CPC instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În speță, Colegiul lărgit reține că Capșa Alexandru prin intermediul reprezentantului său, avocatul Iordachi Alexandru, s-a adresat cu acțiune în instanța de

judecată privind încasarea sumei de 3500 euro, a dobânzii de întârziere în mărime de 1182 euro calculată pentru perioada 10.04.2014-19.04.2016 și a cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, fiind investită cu soluționarea litigiului, a admis acțiunea, încasând de la Matvienco Denis în beneficiul lui Capșa Alexandru suma reținută fără just temei în mărime de 3500 euro, dobânda de întârziere în mărime de 1182 euro, calculată pentru perioada 10.04.2014-19.04.2016, exprimați în lei moldovenești la data executării hotărârii judecătorești, precum și cheltuieli pentru achitarea taxei de stat în mărime de 3152 lei.

Soluția instanței de fond a fost casată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 ianuarie 2017 cu adoptarea unei hotărâri de respingere a acțiunii pe motiv că suma de 3500 euro primită de la Capșa Alexandru a acoperit cheltuielile de reparație a automobilului și cheltuielile judiciare legate de revendicarea bunului mobil de la creditorul gajist SA „Banca Comercială Română Chișinău”.

Concluzia respectivă este considerată de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit prematură din următoarele considerente.

La 30.06.2011 între Capșa Alexandru și Matvienco Denis a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare, potrivit căruia vânzătorul a vândut, iar cumpărătorul a cumpărat autoturismul BMW 318i, anul producerii 2000, motorul 03359582, șasiul f/nr., nr. caroseriei WBAAL31000AZ33106 cu nr. de înmatriculare CLN 221.

Potrivit procurii nr. 99 din 30.06.2011 Capșa Alexandru l-a împuternicit pe Matvienco Denis să vândă, să schimbe, să transmită în locațiune, comodat, gaj autoturismul BMW 318i, anul producerii 2000, motorul nr. 03359582, șasiul f/nr., caroseria nr. WBAAL 31000AZ33106 cu nr. de înmatriculare CLN 221. Totodată, prin recipisa din 30.06.2011 Capșa Alexandru a primit de la Matvienco Denis suma de 6200 euro, ce constituie prețul de vânzare a autoturismului.

Prin procesul-verbal de sechestr și/sau ridicare a bunurilor nr. 022-288r/11 din 15.10.2011, emis de executorul judecătoresc Chirtoacă Petru, a fost aplicat sechestrul pe automobilul BMW 318i, nr. motorului 03359582, caroseria nr. WBAAL31000AZ33106, nr. de înmatriculare CLN 221. (f.d. 57)

Din materialele cauzei se constată că, prin recipisele din 21 noiembrie 2011, 20 noiembrie 2012, 23 februarie 2013 și 24 mai 2013 Capșa Alexandru i-a transmis lui Matvienco Denis suma de 3500 euro, în contul compensării costului automobilului de model BMW 318I cu nr. de înmatriculare CLN 221.

Totodată, la 19.11.2012 Matvienco Denis a înaintat acțiunea la Judecătoria Botanica mun. Chișinău, prin care a solicitat ridicarea sechestrului aplicat pe autoturismul BMW 318i, anul producerii 2000, motorul nr. 03359582, șasiul f/nr., caroseria nr. WBAAL 31000AZ33106 cu nr. de înmatriculare CLN 221, aplicat prin încheierea executorului judecătoresc Chirtoacă Petru din 15.10.2011 cu obligarea Direcției înregistrare a transportului și calificare a conducătorilor auto din cadrul ÎS „Centrul Resurse Informaționale de Stat „Registru” să înregistreze autoturismul BMW 318i, anul producerii 2000, motorul nr. 03359582, șasiul f/nr., caroseria nr. WBAAL 31000AZ33106 cu nr. de înmatriculare CLN 221 în Registrul de Stat al transporturilor pe numele lui Matvienco Denis, fiind admisă acțiunea prin hotărârea Judecătoriei

Botanica mun. Chișinău din 27.05.2013, care a rămas irevocabilă prin decizia Curții Supreme de Justiție din 09 aprilie 2014. (f.d. 12-14, 15-16, 17-19) În aceste circumstanțe, executorul judecătoresc Chirtoacă Petru a dispus ridicarea sechestrului de pe autoturismul BMW 318i, nr. de înmatriculare CLN 221 și eliberarea acestuia proprietarului Matvienco Denis, iar ultimul la 11.04.2014 a primit de la reprezentantul creditorului SA „Banca Comercială Română Chișinău” autoturismul BMW 318i, nr. de înmatriculare CLN 221, cheile și certificatul de înmatriculare, menționând expres că nu are careva pretenții în acest sens. (f.d. 20)

Astfel, deși Matvienco Denis a insistat asupra rezilierii contractului de vânzare-cumpărare din 30.06.2011, solicitându-i lui Capșa Alexandru restituirea sumei de 6200 euro și recepționând suma de 3500 euro, fapt confirmat prin recipisele anexate la materialele cauzei, totodată, prin acțiunile sale sus descrise și-a valorificat dreptul asupra bunului mobil, în rezultat obținându-l în proprietate la 09.04.2014.(f.d. 17-19)

În cadrul examinării cauzei Matvienco Denis, fără a înainta o acțiune reconvențională, a invocat că suma de 3500 euro, primită de la Capșa Alexandru a fost folosită pentru restabilirea drepturilor sale patrimoniale încălcate de către Capșa Alexandru, prin vânzarea unui bun cu vicii.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit reține că la examinarea cauzei instanța de apel nu a verificat dacă Matvienco Denis, în urma acțiunilor întreprinse privind restabilirea dreptului său de proprietate asupra automobilului BMW 318i, nr. de înmatriculare CLN 221 a suportat cheltuieli în mărime de 3500 euro și cine urmează să compenseze aceste cheltuieli.

Potrivit calculului întocmit de Matvienco Denis și anexat la materialele dosarului (f.d. 81) suma cheltuielilor suportate în legătură cu deservirea tehnică a automobilului și alte cheltuieli constituie 1584,37 euro, pe când probele prezentate demonstrează că cheltuielile au fost suportate în valută națională (f.d. 62-68).

Instanța de apel a dispus lăsarea în proprietate lui Matvienco Denis a întregii sume de 3500 euro fără a-și argumenta soluția.

În același timp Colegiul reține că Matvienco Denis în confirmarea celor invocate în instanța de judecată nu a demonstrat că cheltuielile suportate pentru reparația automobilului au fost condiționate de faptul că acesta a stat la parcare timp de trei ani.

Instanța de apel nu a analizat actele de îndeplinire a lucrărilor de reparație a automobilului, tipul lucrărilor efectuate și timpul când au fost efectuate în raport cu data primirii în posesie a automobilului 11.04.2014.

Astfel, intimatul Matvienco Denis a prezentat instanței de judecată acte de efectuare a serviciilor de reparație a automobilului datate cu 16 aprilie 2014, 11 iunie 2014, 24 iulie 2014, 07 august 2014, 11 august 2014 și 09 septembrie 2014.

Din actele respective rezultă că în toată această perioadă automobilul era exploatat de Matvienco Denis, ori conform actului de prestare a serviciilor de reparație a automobilului din 11.06.2014 (f.d. 62) automobilul avea un kilometraj auto de 218 499 km, atunci când către 09.09.2014 (f.d. 66) avea un kilometraj de 220 795 km, adică se atestă o diferență de 2296 km.

Astfel, instanța urma să stabilească dacă cheltuielile suportate de intimat în această perioadă nu sunt legate de exploatarea automobilului de către însuși Matvienco Denis.

Totodată, din soluția instanței de apel nu este clar care alte cheltuieli a suportat Matvienco Denis și dacă aceste cheltuieli urmează să le compenseze Capșa Alexandru.

Instanța de apel urmează de asemenea, să stabilească dacă Matvienco Denis a respectat cerințele legii privind forma de apărare a drepturilor în instanța de judecată.

Astfel, la rejudecare urmează să se țină cont de prevederile art. 118 alin. (1) CPC, potrivit căruia fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale. Instanța, totodată, va ține cont de faptul că este responsabilă de determinarea definitivă a circumstanțelor care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei și că în acest sens poate fi propus părților să concretizeze pretențiile, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

Instanța de apel urmează să se expună și sub aspectul temeiniciei sau netemeiniciei argumentelor și probelor prezentate de către reclamant privind încasarea sumei reținute fără just temei de către pârât în coraborare cu circumstanțele pricinii și normele de drept aplicabile speței.

În contextul dat, Colegiul menționează că obligația instanței de apel este de a verifica legalitatea hotărârii în întregul ei, independent de motivele apelului, în conformitate cu art. 373 alin. (4) CPC și a da răspuns tuturor argumentelor esențiale în litigiu.

Totodată, Colegiul reiterează că norma procedurală enunțată supra obligă instanța de apel de a verifica legalitatea soluției adoptate de prima instanță în raport cu pretențiile înaintate, circumstanțele de fapt și de drept invocate, precum și obiecțiile formulate de pârât asupra pretențiilor înaintate.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate obiecțiile formulate și probele prezentate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac

împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Colegiul reinterează că la rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele enunțate supra, rezultând atât din pretențiile înaintate de Capșa Alexandru și înscrisurile prezentate în calitate de probe în susținerea poziției acestuia, cât și prevederile art. 7 CPC potrivit căruia procesul civil se întentează la cererea persoanei care revendică apărarea unui drept, iar la caz Matvienco Denis nu a înaintat vre-o acțiune către Capșa Alexandru privind compensarea cărorva prejudicii cauzate de către acesta.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel a examinat pricina cu încălcarea normelor de drept procedural, iar aceste erori nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a remite pricina spre rejudecare.

Potrivit celor expuse, în temeiul art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de Capșa Alexandru.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 24 ianuarie 2017 și se remite cauza în Curtea de Apel Chișinău pentru rejudecare, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte ședinței
judecătorul

Iulia Sîrcu

judecători

Ole Sternioală

Ion Druță

Mariana Pitic

Maria Ghervas